

وَ قَضَى رَبُّكَ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَ بِالْوَالِدَيْنِ
إِحْسَانًاً إِمَّا يَبْلُغُنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ
كِلَّاهُمَا فَلَا تَقُولْ لَهُمَا أُفٌّ وَ لَا تَنْهَرْهُمَا وَ قُلْ لَهُمَا
قَوْلًا كَرِيمًا (23) وَ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ
الرَّحْمَةِ وَ قُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا
(24) رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا
صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَابِينَ غَفُورًا (25) وَ آتِ ذَا
الْقُرْبَى حَقَّهُ وَ الْمِسْكِينَ وَ ابْنَ السَّبِيلِ وَ لَا تُبَذِّرْ
تَبْذِيرًا (26) إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَ
كَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا (27) وَ إِمَّا تُعْرِضَنَّ
عَنْهُمْ ابْتِغَاءَ رَحْمَةِ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا
مَيْسُورًا (28) وَ لَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنْقِكَ

وَ لَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا

(29) إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَقْدِرُ إِنَّهُ

كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا (30)

Thy Lord hath decreed that ye worship none but Him, and that ye be kind to parents. Whether one or both of them attain old age in thy life, say not to them a word of contempt, nor repel them, but address them in terms of honour. And, out of kindness, lower to them the wing of humility, and say: "My Lord! Bestow on them thy Mercy even as they cherished me in childhood." Your Lord knoweth best what is in your hearts: if ye do deeds of righteousness, verily He is Most Forgiving to those who turn to Him again and again (in true penitence). And render to the kindred their due rights, as (also) to those in want, and to the wayfarer: but squander not (your wealth) in the manner of a spendthrift. Verily spendthrifts are brothers of the Satans; and the Satan is to his Lord (himself) ungrateful. And even if thou hast to turn away from them in pursuit of the mercy from thy Lord which thou dost expect, yet speak to them a word of easy kindness. Make not thy hand tied (like a niggard's) to thy neck, nor stretch it forth to its utmost reach, so that thou become blameworthy and destitute. Verily thy Lord doth provide sustenance in abundance for whom He pleaseth, and He provideth in a just measure. For He doth know and regard all His servants.

تیرے رب نے فیصلہ کر دیا ہے کہ تم لوگ کسی کی عبادت نہ کرو، مگر صرف

اُس کی-والدین کے ساتھ نیک سلوک کرو اگر تمہارے پاس اُن میں سے

کوئی ایک، یادوں، بوڑھے ہو کر رہیں تو انہیں اف تک نہ کہو، نہ انہیں

جھٹک کر جواب دو، بلکہ ان سے احترام کے ساتھ بات کرو- اور نرمی و رحم

کے ساتھ ان کے سامنے جھک کر رہو، اور دعا کیا کرو کہ "پروردگار، ان پر

رحم فرمابس طرح انہوں نے رحمت و شفقت کے ساتھ مجھے بچپن میں پالا

تھا"۔ تمہارا رب خوب جانتا ہے کہ تمہارے دلوں میں کیا ہے۔ اگر تم صالح

بن کر رہو تو وہ ایسے سب لوگوں کے لیے در گزر کرنے والا ہے۔ جواب پنے

قصور پر متنبہ ہو کر بندگی کے رویے کی طرف پلٹ آئیں۔ رشتہ دار کو اس کا

حق دو اور مسکین اور مسافر کو اس کا حق۔ فضول خرچی نہ کرو۔ فضول خرچ

لوگ شیطان کے بھائی ہیں، اور شیطان اپنے رب کا ناشکرا ہے۔ اگر ان سے

(یعنی حاجت مندر شتہ داروں، مسکینوں اور مسافروں سے) تمہیں کتنا ہو

اس بنا پر کہ ابھی تم اللہ کی اُس رحمت کو جس کے تم امیدوار ہو تلاش کر رہے

~~~  
ہو، تو انہیں نرم جواب دے دو۔ نہ تو اپنا ہاتھ گردن سے باندھ رکھو اور نہ اسے

بالکل ہی کھلا چھوڑ دو کہ ملامت زدہ اور عاجز بن کر رہ جاؤ۔ تیر ارب جس کے

لیے چاہتا ہے رزق کشادہ کرتا ہے اور جس کے لیے چاہتا ہے تنگ کر دیتا ہے۔

وہ اپنے بندوں کے حال سے باخبر ہے اور انہیں دیکھ رہا ہے۔

तेरे रब ने फैसला कर दिया है कि तुम लोग किसी की इबादत न करो, मगर सिर्फ़ उसकी | वालिदैन के साथ नेक सुलूक करो, अगर तुम्हारे पास उनमें से कोई एक, या दोनों, बूढ़े होकर रहें तो उन्हें उफ़ तक न कहो, न उन्हें झिङ्ककर जवाब दो, बल्कि उनसे एहतिराम के साथ बात करो, और नर्मा और रहम के साथ उनके सामने झुककर रहो, और दुआ किया करो कि “परवरदिगार, उनपर रहम फ्रमा जिस तरह उन्होंने रहमत व शफ़कत के साथ मुझे बचपन में पाला था | तुम्हारा रब ख़ूब जानता है कि तुम्हारे दिलों में क्या है | अगर तुम सालेह बनकर रहो तो वह ऐसे सब लोगों के लिए दरगुज़र करनेवाला है जो अपने कुसूर पर मुतनब्बेह होकर बन्दगी के रवैये की तरफ़ पलट आएँ | रिश्तेदार को उसका हक़ दो और मिस्कीन और मुसाफ़िर को उसका हक़ | फुजूलखर्ची न करो | फुजूलखार्च लोग शैतान के भाई हैं, और शैतान अपने रब का नाशुक्रा है | अगर उसने (यानी हाजतमंद रिश्तेदारों, मिस्कीनों और मुसाफ़िरों से) तुम्हें कतराना हो, इस बिना पर कि अभी तुम अल्लाह की उस रहमत को जिसके तुम उम्मीदवार हो तलाश कर रहे हो, तो उन्हें नर्म जवाब दे दो | न तो अपना हाथ गर्दन

~~~~~  
से बाँध रखो और न उसे बिल्कुल ही खुला छोड़ दो कि मलामतज़दा
और आजिज़ बनकर रह जाओ | तेरा रब जिसके लिए चाहता है रिज्क
कुशादा करता है और जिसके लिए चाहता है तंग कर देता है | वह
अपने बन्दों के हाल से बाखबर है और उन्हें देख रहा है |

~~~~~